

S. ihóp, i'n, néd, óm, sönder, út, se *Hop-stampa*, &c.

STAMPANDE, n. 4. Fotens häftiga stötning emot marken eller golfvet.

STAMPARE, m. 5. En, som stampar.

STAMPEBRÖD, n. 5. Ett slags nödbröd i de norra provinserna, bakadt af mjöl, blandadt med söndermalna agnar eller furubark.

STAMPHAMMARE, m. 2. pl. — *hamrar*. Hammare i ett stampverk.

STAMPHO, m. 2. Valkhon i en stampqvarn.

STAMPIG, a. 2. Stampande. *Ha en s. gång*.

STAMPKLUBBA, f. 1. 1. Se *Stamp*, 1. a.

STAMPNING, f. 2. 1) Se *Stampande*. — 2) (sjöt.) Våldsamt, gungande långskeppsrorelse. — 3) a) Förrättningen, då något stampas i stampverk. — b) Så mycket som på en gång stampas.

STAMPQVARN, f. 2. Stampverk för kläde, bestående af nedtill afrundade stockar, hvilka röras upp och ned i lodrätt ställning emot den inunder befintliga för klädet bestämde valkhon.

STAMPSTAG, n. 5. Se *Vaterstag*.

STAMPVERK, n. 5. Maskin, som tjenar till att genom stötning vidare bearbeta en natur- eller konstprodukt, söndermala den, skilja vissa delar derifrån, väl blanda åtskilliga delar med hvarandra, eller göra ett föremål tätare och derjemte glätta det.

STAMREGISTER, n. 5. Se *Slägtregister*.

STAMSCHÄFERI, ----ri', n. 5. Schäferi, anlagd på allmän bekostnad till färäfvells förbättring i ett land.

STAMSPRÅK, n. 5. Språk, ifrån hvilket andra härstamma.

STAMTAFLA, f. 1. Slägtregister i form af en taffa; äfv. i allmänhet: slägtregister.

STAMTRÄD, n. 5. Slägtregister, framställt genom figuren af ett träd med sina grenar.

STANDAR, stannård, n. 5. (fr. *Étendart*, af lat. *Extendere*, utbreda) Ryttharfana. — *Ss. S-stång*.

STANDARJUNKÄRE, stannårdjungkare, m. 5. (ford.) Officer, som förde ett standar.

STANDERT, stannårdrt, m. 2. Trekantig flagg, hvilken å stortoppen föres såsom distinktionstecken af en befälhafvare för flera örlogsfartyg.

STÄNK, stänngk, m. sing. (af *Stänka*) Högst vedervärdig, nästan qväfvande lukt.

STANNA ell. **STADNA**, v. n. 1. (af *Stad*, ställe) 1) Blifva stående, upphöra i gång, fart, rörelse. *Hästen s-de i sitt lopp. Kulorna s-de vid lägret. Maskinen. qvarnen, uret, klockan har s-t.* (Fig.) *S. vid*, låta vara nog med, t. ex.: *Han s-de icke vid blotta löften*; äfv. fästa sig vid, besluta sig för, t. ex. *S. vid ett förslag. Det s-de dervid*, dervid blef det. *S. hos någon i förbindelse*, blifva någon förbunden. *S. med sitt val på någon*, välja någon. *Missstanken s-de på honom*, han blef misstänkt. *S. i ett beslut*, ändligen fatta ett b. *S. i skuld*, i förundran, blifva skyldig, förundrad. *S. för ropet*, vid auktion genom klubbslag tilldömas en sak, den man bjudit på. — 2) (i allmänhet) Upphöra, hålla upp. *S. i sitt tal. Han s-de vid dessa ord. S. i växten*, upphöra att växa. *S. af*, se *Afstanna*. — 3) Dröja qvar. *S. öfver natten hos någon. Hur länge s-r du i Stockholm? S. qvar*, se *Qvarstanna*. — 4) (om vätskor) Upphöra att vara flytande, tjockna, starkna. *Blodet, mjölken har s-t.* — V. a. Bringa till att stanna, hämma, tillbakahålla. — *S-d*, part. pret. o. pass. Som stannat eller blifvit stannad. — *Stannande*, n. 4.

STANNFÅGEL, m. 2. pl. — *fåglar*. (nat. hist.) Fågel, som alltid stannar qvar i samma trakt.

STANNIOL, --ól, m. sing. Utvalsadt tenn, tunt som papper. Kallas äfv. Spegelfolium eller Tennfolium.

STANS, stånns, m. 2. (t. *Stanze*) Litens stålstång, som brukas till metallers drifning.

STANS, stånns, m. 5. (ital. *Stanza*) Hvarje strofadelning i ett skaldestycke, som, bildande en fullständig mening, alltid är underkastad samma regler i afseende på rim och meter.

STAPEL, stäpl, m. 2. pl. *staplar*. 1) Hög af något uppstapladt, isynn. när det är lagdt i viss ordning. *S. af bräder, af ved. Elektrisk s.*, stapel af zink- och kopparskifvor med emellan hvarje skifvar lagda papp- eller klädesbitar, dopgade i någon saltlösning, hvarigenom elektricitet utvecklas. — 2) En emot vattnet lutande plan, på hvilken ett fartyg bygges. *Slå på s-n*, säges om ett fartyg, som är under byggnad. *Låta ett fartyg gå af s-n*, låta det, färdigbygdt, nedöpa i vattnet. (Fig. fam.) *Låta gå af s-n*, fullborda, lägga sista handen vid ett verk. *Ha en arfvinge på s-n*, vänta sig en arfvings födelse. — 3) Se *Stapelort*.

STAPELBÄDD, m. 2. Se *Aftönningsläde*.

STAPELFRIHET, f. 5. — **RÄTT**, m. 5. ell. — **RÄTTIGHET**, f. 5. Rättighet, som en stad äger, att drifva handel på utrikes ort.

STAPELORT, — **PLATS**, m. 5. Ort, som har stapelrättighet.

STAPELSTAD, m. 5. pl. — *städer*. Stad med stapelrättighet.

STAPELSTADSVIGT, f. 5. Det slags svenska vigt, hvarmed alla förädlade metaller, utom guld och silfver, vägas, då de skola utskippas ifrån stapelstadshamnarna, och hvaraf marken väger 7078,4 ass. Kallas äfven Utskeppnings-, Metall- eller Jernvigt.

STAPELVARA, f. 1. (gam.) Se *Nederlagsgods*.

STAPLA, stäpla, v. a. 1. *S. ell. s. upp*, upplägga, uppsätta i stapel. *Jfr Uppstapla*. — *Staplande*, n. 4. o. *Stapling*, f. 2.

STAPLA, stäppla, v. n. 1. 1) Göra ett felsteg, så att man vacklar i sin gång; äfv. gå med vacklande steg. *S. på en sten. S. fram, i'n, ned, upp. S. emot någon*. — 2) (fig.) Af glömska eller villrådighet stanna i sitt tal, vid uppläsningen af en lexa, vid läsning i allmänhet, spelman på ett instrument, o. s. v.; äfv. tala, läsa, spela på ett vacklande sätt, så att man litet emellan stannar eller begår ett fel. *S. på ett ord*, vid uppläsning af en lexa, tydning o. s. v., ej ihågkomma det eller dess betydelse. *S. fram*, se *Framstapla*. — *Staplande*, n. 4.

STARBRÄK, se *Stabrak*.

STARE, m. 2. pl. *starar*. En sparffågel, 8 tum lång, svart, med purpurrodt, grönt och blätt metallskimmer. *Sturnus vulgaris*.

STARK, a. 2. 1) Som har stora kroppskrafter. Säges både om människor och djur. *En s. karl, häst. Hafva s-a lemmar. S. som en björn, som berg*, mycket stark. (Fig. fam.) *Vara någon för s.*, vara en öfverlägen. — *Syn*. Kraftig, Kräftfull, Handfast. — 2) Som håller eller varar länge, varaktig, fast. *S-t kläde, tyg, garn. S-t rep. S-t lim. S. vagn. S. helsa*. — 3) Hårt spänd, styf. *S. fjäder*. — 4) Häftig, skarp, sträng, hård. *S. ström, eld. S. storm. S-t gift. S. marsch, fart. S-t regn. S. blåst, köld, vinter, helta, värma, hufvudvärk. S. feber, snusva. S-t buller. S. röst*. — 4) Ansenlig, betydlig, stor. *S. portion, dosis. Äta ett s-t mål. Fyra*